

IV Jak se Karkundela s Gargantuou v břiše přecpala dršťkami

Karkundela porodila syna svého za takovýchto okolností a takovýmto způsobem. Jestli tomu nevěříte, ať vás stihne průtrž panímandy!

Ji totiž stihla průtrž panímandy třetího února po večeři, při které si přecpala vnitřnosti vnitřnostmi. Přesněji, tučnými hovězími dršťkami. Přesněji, dršťkami volů, vykrmovaných u jesliček a na žírných lučinách. Přesněji, na lučinách, které obrůstají travou dvakrát do roka. Tedy, těch tučných volů nechali porazit 367 tisíc a ještě čtrnáct. Nasolili je všechny na Tučné úterý, aby tak měli na celé jaro dost sezónního hovězího a aby vždycky na počátku hostiny slavili liturgii svaté soli – a tím připravili cestu, by víno mohlo vstoupit.

To se rozumí, že drštěk byl celý kopec a že byly tak lahodné, že si každý lízal prsty. Čertovo kopyto ovšem tkvělo v tom, že se dršťky nedaly nechat dlouho ležet, ježto by zasmrádly. A to by byl trapas. Padlo tedy rozhodnutí: Neváhat, propláchnout, sežrat! K tomuto úkolu sezvali obyvatelstvo z Budějovic, Zlaté Koruny, Protivína a Bavorova, ale nezapomněli ani na Zvíkov, na Vyšší Brod a na další sousedy. Všechno to byli dobří kaliči, dobří kakači a vůbec nejlepší klátíči.

Vznešený pan Grandochřtán z toho měl převelikou radost a nakazoval, ať všechno, co je v domě, je i na míse. Svě ženě ovšem radil, aby se zas tak moc nenajedla, jelikož se blíží její hodinka a jelikož dršťky nejsou ta nejlepší masitá dieta. Právil: „Kdo by se těch drštěk přecpal, ten by se i hovnem docpal!“

Ona však výstrahy nedbala a šestnáct puten, dvě putýnky, šest putníků spolykala. Ach, jakou překrásnou fekální matérií se nadýmala!

Po hostině se vypotáčeli na otavská luka u Strakonice a tam na husté trávě tančili při sladce juchavé dudácké muzice tak líbezně, že dívat se na jejich slast bylo jako užívat slast nebeskou.

4 O zemi Rabelaisii a jejím nejmenovaném sídelním městě (MCP)

Na královské slavnosti že se jako hlavní chod podávají dršťky? Dršťky, tento podřadný živočišný produkt, toto jídlo chudých? (Ne že by je ve Francii neuměli chutně upravit!) Ano, neboť právě spojení nesouměřitelného, zde králů a dršťek, je jedním ze zdrojů rabelaisovského smíchu. Jiným zdrojem je ono neustálé vypočítávání, jaké množství čeho se přesně snědlo, vypilo, pozabíjelo neb vymočilo. Hyperbolická, gigantická, „obrovská“ čísla, jejich přesnost je jejich komickou nesmyslností.

Ne přímo smích, ale spíše úsměv vyvolává idylická scéna tance oněch boubelatců na žirných lučinách. Připomíná ovšem renesanci spíš vlámskou než francouzskou, viz třeba obraz Pietera Brueghela staršího *Svatební tanec v přírodě* (1566). Dokonce i ty dudy na něm hrají.

Obce, z nichž jsou vesničané pozváni – to jsou v originálu obce, ležící na úbočích mírného údolíčka, oné „země Rabelaisie“, v nejbližším okolí Rabelaisovy Deviniéry.

Kupodivu, na rozdíl od desítek obcí a usedlostí, sama La Devinière není v Gargantuovi téměř nikdy jmenována! Jednou se ozve okrajově v kapitole 47, ve výčtu Grandochřtánových pevností a jednou v kapitole 5, a tam jen nepřímo, skrze „víno z Deviniéry“, v překladu tedy: „z Rabelaisovy Lhoty“. Nikde není řečeno, kde obři sídlí: Ergo, argumentum per (quasi) silentium: Obři sídlí v Deviniěře. Dům Rabelaisova dětství je sám oním obřím zámkem.

La Devinière je od roku 1951 proměněna v Rabelaisovo muzeum. Lví zásluhu na tom měli američtí frankofilní mecenáši Kathleen a Girard Haleovi (LECOMTE 2021). Usedlost nabízí nejen obvyklé, „literární“ poučení o kontextech Rabelaisova života a díla, mimo jiné jeden výtisk jeho vydání Hippokrata či obrovský exemplář Pliniovy *Historiae naturalis*, této antické encyklopedie, v Gargantuovi tolikrát použité, a nejen soubor Rabelaisových portrétů (ten zřejmě nejzajímavější od Henriho Matisse). Nabízí i artefakty verskrze živé a hmotné: „Rabelaisova zahrádka“ je složena z léčivých bylin, které mohl mít v šestnáctém století k dispozici. V časových výstavách se pak někdy přidávají i artefakty zcela nové, avšak inspirované Gargantuou. Býval tu k vidění plechový čert, kadící na nočníku a čtoucí plechový traktát s nápisem *De modo cacandi*. Bývala tu ke čtení „kniha“ se zaumným scholastickým názvem, obsahující však místo

V Výroky vylitých

Potom, na místě přiměřeném pro takové akce, započali symposium. I započaly též láhve kolovat, šunky pochodovat, poháry se zdvíhat a džbány zvonit:

Odšpuntuj!

Nalej!

Podej!

Nařed'

Mně to neřed'! Jo, přesně takhle, kámo!

Tuhle sklenici dáš na ex!

Růžové mi dolej! Jo, jen ať to přeteče!

Smrt žízni!

Zasraná horečko, já tě normálně utopím!

Přísahám, bestie, nějak se nemůžu rozpít.

Máte krámy, drahá?

Vidíš, ne?

Prostato svatý Starosty! Chlast, to je to téma.

Já piju, jen když to na mě přijde. Ale to pak jedu jak papamobil.

Já piju jen z mešního kalicha, coby kněz řádně zřízenej.

Co bylo dřív? Žízeň, nebo chlast?

Žízeň! Dokud byl Adam v ráji, tak pil, jen když měl žízeň.

Chlast! Jak dí Aristotelés, „privatio presupponit habitum“. Já mám celou teologickou fakultu!

A jak dí Horác, „kohopak kypící číše by výmluvným neučinily?“

A to my adamiti chlastáme, i když žízeň nemáme!

stránek šuplík – a v něm bonboniéru mušliček, jež však byly barvami dotvořeny na vulvičky.

Kterýmžto motivem se již blížíme ke Gargantuovu narození.

5 O symposiích, bakchanáliích a vůbec literárních opilostech (MCP)

Zdánlivě opravdu jen opilecké žvanění venkovanů z Rabelaisie, uprostřed nichž zřejmě stále sedí Gargantuovi nastávající rodičové. Jenže mezi tlachy o pití a nalévání a žízňení je rozseto příliš mnoho kulturních odkazů a intelektuálních hříček, než kolik by mohli zplodit oni sedláci. Nikoliv: Jde o „záznam“ opileckého žvanění intelektuálů. Tak nějak by mohl žvanit sám Rabelais se svými kumpány někde na univerzitě v Montpellier, v tiskařském Lyonu nebo pak na stará kolena jako (věru jen nominální) farář v Paříži.

„Sám Rabelais“: V obrazotvornosti již svých mladších současníků se Rabelais jakoby slil se svými postavami, s Gargantuou a jeho neméně nasávacím synem Pantagruem a s jeho neméně nasávacím druhem Panúrgem. Vždyť i Pierre de Ronsard, vůdce následující básnické generace a Rabelaisův v širším slova smyslu krajan, započal jeho epitaf verši:

„Au bon Rabelais qui boivoit
tousjours, cependant qu'il vivoit.“ (RONSARD)

čili:

„Dobrému Rabelaisovi, jenž pil
neustále, dokavad žil.“

V moderní době se Rabelais, francouzským romantismem navracený do obecnějšího povědomí, objevuje i na reklamách na alkohol a na restaurace. Motiv pití zajisté nemůže chybět v doposud prvním filmovém zpracování jeho života, nazvaném paralelně k názvům jeho knih *La très excellente et divertissante histoire de François Rabelais* (Převýtečný a zábavný příběh Françoise Rabelaise; Hervé Baslé 2010).

Ač je jistě záhodno neslučovat příliš přímočaře osobu spisovatele s vypravěčem jeho knih – přece není o nic moudřejší křičet kunderovsky „žádný autor neexistuje, všímejte si jen textu“. Rabelais je v textu

A to já ubohý hříšník nikdy nechlastám bez žízně. Když totiž náhodou nemám žízeň – chlastám, abych preventivně zahnal žízeň, co by třeba mohla přijít. Takže chlastám na věky. To je chlast věčnosti a věčnost chlastu.

Vínečko, ne voda, pije ho sloboda...

Co tě zas bodá?

Ty vole, já mám na chlastání svoje lidi.

Zavlažujete, aby vám nevyschlo, nebo sušíte, abyste mohli zalejvat?

Jděte do piči s tou teorií. Praxe, v té jsem trochu lepší.

Pane vrchní!

Zavlažuju, zalejvám, chlastám. A to proto, že mám strach ze smrti.

Chlasej furt a neumřeš nikdy.

Když nechlastám, jsem suchej. Když jsem suchej, jsem mrtvej. Duše mi ulítává někam do rybníka. Duše totiž v suchu nebydlí, jak dí Augustin.

Barmani, vy umíte udělat transsubstanciaci: Jsem abstinent, proměňte mě v alkáče!

Chlastá se, aby se chránily vnitřnosti. Játra totiž pořád vysychají, a ledviny taky.

Je-li vám cizí umění pití,
strčte si lihový tampón do řiti.

Tomu to všechno vsákne do žil, nebude mít co chcát.

Konečně propláchnu dršťky toho telete, co jsem měl k snídani.

Já si radši propláchnu vlastní držku.

Kdyby byla moje hypotéční smlouva napsaná na pijáku, banka by byla brzy na suchu.

Jestli budeš zvedat sklenici tak rychle, uřízneš si frňák.

Kolik se jich do mě vejde,
než to ze mě všecko vyjde?